

Wanneer kunnen we fruitbomen snoeien

In het algemeen is de periode juni tot en met augustus de beste tijd om loofbomen te snoeien. In de fruitteelt wordt er deels vanuit traditie, deels vanuit teeltoverwegingen ook in andere periodes gesnoeid. Dit vooral om de bloei en de vruchtzetting te maximaliseren.

Vormsnoei en onderhoudssnoei

Snoei is het verwijderen van takken aan de stam of in de kroon van een boom. We onderscheiden daarbij begeleidingssnoei (vormsnoei) en onderhoudssnoei

Begeleidingssnoei wordt in de fruitteelt vormsnoei genoemd. Deze snoei richt zich op de gewenste vorm van de jonge boom (de eerste vijf jaar): een rechte stam, de hoofdvorm van de kroon (bij hoogstammen slechts enkele gesteltakken) en het verwijderen van probleemtakken zoals plakoksels (zijtakken, die onder een scherpe hoek van de stam groeien en daardoor gemakkelijk afbreken), dubbele koppen bij perenbomen en het wegnemen van zuigers (takken die te sterk omhoog groeien en te veel licht nemen).

Onderhoudssnoei bestaat uit het handhaven van de gewenste vorm van de boom; Dit gebeurt door het wegnemen van dode takken, tegen andere takken schurende takken, het tijdig wegnemen van sterk groeiende waterloten en vooral in het van tijd tot tijd wegsnoeien van hele takken om meer licht en lucht in de kroon te krijgen.

Met het oog op de vitaliteit en de groei van de boom is het

belangrijk om niet te veel takken tegelijkertijd weg te nemen. Grote zaagwonden kosten veel energie, onderbreken de sapstroom te veel en vergroten de kans op infecties. Een vuistregel is om maximaal 20% van de takken weg te snoeien.

Het beste tijdstip van de boom

Bij snoei geldt in het algemeen: snoei niet teveel in één snoeibeurt en begin op tijd. De vraag is dan: wat is op tijd?

Gekscherend werd vroeger wel eens gezegd dat wanneer het snoeigereedschap scherp is, het de beste tijd om te snoeien is. Daar zit iets in, scherp gereedschap is onontbeerlijk en gezonde appel- en perenbomen laten zich het hele jaar snoeien (behalve bij strenge vorst). Maar het tijdstip van de snoei kan gewenste of ongewenste effecten op de boom hebben. Rekening moet worden gehouden met de kans op infecties en insectenaantasting en op effecten als waterlootvorming en bloeden (overvloedig uittreden van groeisappen). Ook worden bloesemvorming en vruchtzetting beïnvloed.

In het algemeen geldt dat men bloeiende struiken en bomen beter

na de bloei kan snoeien, omdat, als er te veel bloesem wordt weg gehaald, de bomen het jaar daarop minder gaan bloeien en ook de vruchtzetting minder wordt. Vooral door het baanbrekende werk van Alex Shigo (1984) geldt in de boomteelt het uitgangspunt dat snoei aan loofbomen beter nog later, het beste in de periode juni, juli, augustus kan plaatsvinden. In die periode reageert de boom direct met meerdere mechanismes die de snoeiwond afgrendelen, waardoor de kans op infecties en inrotten het kleinst is. Dit inzicht is bij de hobbytelers vaak niet doorgedrongen. Die gaan er dat fruitbomen zonder meer in het winterseizoen gesnoeid moeten worden. Sommigen hebben nog wel eens van zomersnoei gehoord en misschien weten ze ook dat steenfruit (pruimen en kersen) beter niet 's winters gesnoeid kunnen worden.

Betekent dit dat snoei aan fruitbomen ook het beste in de zomer kan plaatsvinden? Niet altijd..

Wintersnoei of zomersnoei?

Snoei in de winter of in de zomer heeft een verschillend effect op de blad- en bloesemvorming en daarmee op de vruchtzetting.

Globaal overzicht van snoeiperiodes.

Periode	Snoei
Gehele jaar	Dode takken verwijderen Snoei nooit bij nat weer.
Voorjaar	Snoei zieke takken weg van appel. Dun zonodig de kroon van appel- en perenbomen uit door hele takken weg te nemen zodat er voldoende licht en lucht komt. Perziken en abrikozen kunnen vlak voor de knoppen uit komen al beperkt gesnoeid worden (snoei ze zo min mogelijk). Wacht met snoeien van fruitbomen, als dit vogelnesten verstoort.
Vroege zomer (voor de langste dag)	Nijp regelmatig waterloten weg die op de takken om hoog komen. Vruchten groeien namelijk aan kortloten en die laten we zo veel mogelijk zitten.
Zomer (na de langste dag)	De beste tijd voor vormsnoei aan jonge bomen en voor verdere onderhoudssnoei aan volgroeide bomen. Verwijder hele takken en laat geen stompjes zitten.
Vroege herfst	De beste tijd voor snoei steenvruchten. Snoei pruimen- en kersenbomen, direct na de pluk. Notenbomen kunnen nu ook gesnoeid worden.
Late herfst	Vermijd zo veel mogelijk om te snoeien, kort hoogstens bij het planten van een jonge boom enkele takken in..
Winter	Sterke en gezonde appel- en perenbomen hebben weinig nadeel van wintersnoei. Als er geen blad aan de boom zit, is de kroonstructuur beter te overzien en er is geen bladafval bij het opruimen. Wel bestaat er bij strenge vorst het gevaar van vorstschade. Blijf van pruimenbomen af.
Eind van de winter	Als de knoppen gaan schuiven, is het een prima tijd voor onderhoudssnoei aan weinig vitale en aan minder gezonde (kankervrije) oude peren/ en appelbomen. Ook druiven moeten gesnoeid worden, snoeit men later, dan gaan ze te veel bloeden.

Literatuur

Hoofdstuk 31. Snoei pag. 389 / 394 in. *Bosecologie en Bosbeheer*. Red. Jan den Ouden e.a. 674 pag's. Acco Leuven Den Haag. 2010. ISBN 978/90/334/7782/9
Shigo. A.L. *Compartmentalization / a conceptual framework for understanding how trees grow and defend themselves*. *Annual Review of Psychopathology*, 22, 189 / 214.

Tekst: Jan Veel